

**Posudek oponenta
na diplomovou práci Veroniky Živné
„Problematika zaviněné nepřičetnosti“**

Předložená diplomová práce obsahuje 128 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, jedenácti základních kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Okruh použité literatury je mimořádně obsáhlý, rozhodně přiměřený zvolenému tématu práce; zastoupeny jsou i zahraniční zdroje. Po formální stránce splňuje předložená práce požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku rozhodně netradiční a současně nesporně složitou a náročnou na analýzu pramenů i na vlastní zpracování. Použité metody zpracování odpovídají tématu i vytyčenému cíli. Rozbor zkoumané problematiky je přínosný a aktuální, a to jak z pohledu teorie, tak z pohledu právní praxe.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje cíl a zaměření své práce, se nejprve věnuje na podkladě odborné literatury a judikatury rozboru základních pojmů a institutů, jež celou prací prolínají. Ačkoliv se tedy jedná toliko o elementární výklad, pro další práci je zcela dostačující a funkční.

Navazující kapitola práce je věnována základním koncepcím odpovědnosti za činy spáchané ve stavu zaviněné nepřičetnosti a zejména konceptu tzv. Rauschdeliktu. Klady a nedostatky jednotlivých přístupů jsou vystiženy celkem velmi dobře. Snad lze jen dodat, že zatímco koncepce plně trestní odpovědnosti byla laickou veřejností vcelku přijímána s pochopením, koncepce Rauschdeliktu pak s vážnými výhradami, resp. s nepochopením. Podstata jednotlivých koncepcí je na podkladě zpracovaných pramenů diplomantkou charakterizována výstižně a správně. Na to navazuje poměrně velmi obsáhlý a podrobný přehled vývoje právní úpravy na našem území od 16. století až po současnost. Základní vývojové mezníky jsou diplomantkou postiženy správně, a to včetně jejich společensko-politických souvislostí.

Jádrem práce jsou kapitoly zabývající se analýzou trestného činu podle § 360 odst. 1 tr. zákoníku a případů actio libera in causa. Výhrady k zákonnému označení (a ostatně i k pojmu návykové látky) jsou důvodné. Dobře vystiženy jsou různé názory na absenci formulace „nebo jinak“. Kladně třeba hodnotit, že se diplomantka nevyhnula ani složité otázce subjektivní stránky kvazideliktu, která, ač v obecné rovině zpravidla popírána, může mít v konkrétních případech značný význam pro právní kvalifikaci i pro výrok o trestu. Velmi dobře je vystižen základní rozdíl mezi trestným činem opilství a jednotlivými případy actio libera in causa, pokud jde o otázku zavinění, resp. o otázku významu vyvolání stavu nepřičetnosti.

Následující kapitoly práce jsou věnovány souvisejícím otázkám hmotněprávním (včetně problematiky sankcionování) a procesním. Polemické úvahy o kategorizaci daného deliktu jsou důvodné. Záslužně se diplomantka věnuje i místy sporným otázkám vývojových stadií a účastenství. Kladně třeba hodnotit, že si všímá i procesních problémů spojených s některými nejasnostmi ohledně sankce za trestný čin opilství. Závěry, ke kterým dospívá, lze akceptovat.

V závěrečných kapitolách diplomantka uvádí a interpretuje zajímavé statistické údaje, vztahující se ke zkoumané problematice. Zde třeba vyzdvihnout aktivitu diplomantky při opatřování a zpracování podkladů. Následně provádí komparaci s vybranými zahraničními úpravami. Volba komparovaných úprav je vhodná. Z úvah de lege ferenda je podnětná myšlenka zařazení případů actio libera in causa do obecné části. Podnět ke snížení horní hranice trestu odnětí svobody by sice vyřešil některé aplikační potíže, avšak lze pochybovat o jeho širší podpoře, zejména praxí.

V závěru své práce pak diplomantka stručně a výstižně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěla.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako velmi dobrou. Diplomantka prokázala, že se skutečně do náležité hloubky seznámila se zkoumanou problematikou, a to nejen pokud jde o právní úpravu a judikaturu, ale rovněž pokud jde o její dosavadní literární zpracování, včetně zahraničních zkušeností. Kladem práce je její poměrně velmi široký záběr a pečlivost a hloubka zpracování. K případné výhradě, že práce je místy ovlivněna zpracovanou literaturou (zejména pracemi Říhy), lze na druhou stranu uvést, že diplomantka se snažila o samostatný a tvůrčí přístup při zpracování použitých pramenů a ke sporným otázkám vesměs vyslovuje vlastní stanovisko. Především však třeba ocenit odvalu diplomantky zpracovat toto mimořádně náročné téma, přičemž lze uzavřít, že se svého úkolu zhostila se ctí.

Předložená práce po formální i po obsahové stránce nesporně splňuje požadavky na ni kladené a je zcela způsobilým podkladem pro její obhajobu.

Při obhajobě své práce by se diplomantka mohla vyjádřit k otázce, jaké praktické aplikační problémy přinášela úprava plné trestní odpovědnosti, která v našem trestním právu byla do konce roku 1991.

Předběžná klasifikace: výborně.

V Praze dne 29.12.2017

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent